

KORRALDUS

27.02.2026 nr DM-133800-25

Aktsiaselts TREF Nord keskkonnaloa nr KL-525879 andmine

1. OTSUS

Arvestades Aktsiaseltsi TREF Nord poolt esitatud keskkonnaloa taotlust ja võttes aluseks veeseaduse (VeeS) § § 187 p 12, 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 41 lg 1 p 1 ja lg 5 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 61 lg 1 otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Aktsiaselts TREF Nord (registrikood 10217746; aadress Lagedi tee 30, Rae vald, Harju maakond, Eesti) keskkonnaloa nr KL-525879 taotluse menetluse raames;

1.2. Anda Aktsiaseltsile TREF Nord tähtajaline keskkonnaluba nr KL-525879 Harju maakonnas Rae vallas Soodevahe külas Rail Baltica põhitrassi süvendi rajamisega seoses põhjavee ümberjuhtimiseks 1 440 000 m³ aastas, 360 000 m³ kvartalis ja 4 000 m³ ööpäevas, kehtivusega kuni 30.11.2028;

1.3. Määrata keskkonnaloa nr KL-525879 ümberjuhitava põhjavee kogused (vorm V2), põhjavee (V3) ning väljalaskme seirenõuded (vorm V4, V7), suubla seire (V8), meetmed vee erikasutuse mõju vähendamiseks (V16) ja nõuded teabe esitamiseks loa andjale (V17), nagu kirjas korralduse p 3;

1.4. Korraldus jõustub Aktsiaseltsile TREF Nord teatavaks tegemisel.

2. ASJAOLUD

2.1. Taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts TREF Nord (edaspidi *ettevõtte*) esitas 13.10.2025 Keskkonnaametile vee erikasutuse keskkonnaloa taotluse nr T-KL/1030197 Harju maakonnas Rae vallas Soodevahe külas põhjavee ümberjuhtimiseks Rail Baltica trassi ehitustöödega seonduvalt (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 13.10.2025 numbriga DM-133800-3). Nõuetekohane taotlus nr T-KL/1030197-4 (registreeritud KOTKASes numbriga DM-133800-19) esitati 06.02.2026; edaspidi *taotlus*).

Vee erikasutusest puudutatud katastriüksused on taotluse kohaselt järgmised: 11290 Tallinn-Lagedi tee T10 (65301:001:6416), 11290 Tallinn-Lagedi tee T9 (65301:001:5327), Betooni põik 20 // Varivere tee 10 // Tallinn-Tapa 115-118,2 km (65301:011:0054), Lepikupõllu (65301:011:0151), Nigula (65301:001:4859), Rabametsa (65301:001:6447), Suur-Sõjamäe tn

45 (65301:001:5531), Tallinna-Rapla raudtee 250 (65301:001:6415), Tallinna-Rapla raudtee 350 (65301:001:6516), Tallinna-Rapla raudtee 370 (65301:001:6531), Tallinna-Rapla raudtee 390 (65301:001:6562), Tallinna-Rapla raudtee 400 (65301:001:6514), Topi (65301:001:3554), Viimsi metskond 64 (65301:001:3825).

Ettevõtte taotleb tähtajalist luba põhjavee ümberjuhtimiseks, kehtivusega kuni 30.11.2028.

Taotlusele on lisatud keskkonnamõtjude hindamise aruanded „RAIL BALTICU RAUDTEETRASSI LÕIGU „ÜLEMISTE-KANGRU“ EHITUSPROJEKTI KESKKONNAMÕJU HINDAMINE (KMH)“ (edaspidi *Ülemiste-Kangru KMH*) ning „RAIL BALTICU RAUDTEETRASSI LÕIGU „SOODEVAHE-MUUGA“ EHITUSPROJEKTI KESKKONNAMÕJU HINDAMINE (KMH)“ (edaspidi *Soodevahe-Muuga KMH*), mille raames on muuhulgas hinnatud ka taotletava tegevusega seotud keskkonnamõju. Lisaks on taotlusele lisatud OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437) poolt koostatud eksperthinnang „Rail Balticu Soodevahe-Muuga trassilõigis hüdroteoloogiline uuring põhjavee alandusest ning selle mõju lähedalasuvatele jääkreostusobjektidele“ (edaspidi *eksperthinnang*), kus on täiendavalt ja täpsustavalt hinnatud põhjavee ümberjuhtimise mõju.

Veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 2 lg 2, § 191 lg 1 ja keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 41 lg 1 p 1 ja lg 5 kohaselt annab Keskkonnaamet vee erikasutuseks keskkonnaloa (edaspidi *keskkonnaluba*). Keskkonnaloa taotluse menetlusele kohaldatakse KeÜS 5. peatüki ja haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) sätteid, arvestades VeeS sätestatud erisusi.

2.2. Taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

2.2.1. Taotluse avalikustamine

Loa andja edastas 13.10.2025 esmase taotluse keskkonnaotsuste infosüsteemi kaudu koheselt pärast selle saamist teadmiseks ja soovi korral arvamuse avaldamiseks Rae Vallavalitsusele (edaspidi *kohalik omavalitsus*; KeÜS § 43 lg 1 ja 2).

Loa andja teavitas ettevõtet menetluse algatamisest ning küsis kohalikult omavalitsuselt täiendavalt arvamust (registreeritud KOTKASes 27.10.2025 numbriga DM-133800-5) taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹). Kohalik omavalitsus esitas 05.11.2025 seisukoha taotluse kohta (registreeritud KOTKASes 06.11.2025 numbriga DM-133800-10; täpsemalt kirjeldatud peatükis 3.4.1.1.).

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 27.10.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded. Lisaks teavitas piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest (registreeritud KOTKASes 27.10.2025 numbriga DM-133800-6; KeÜS § 46 lg 1 p 1 ja 2). Loa andja otsustas jätta ajalehes teade avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Taotluse kohta esitas Transpordiamet ettepaneku 07.11.2026 ja 11.12.2025 (registreeritud KOTKASes: 10.11.2025 numbriga DM-133800-11 ja 12.12.2025 numbriga DM-133800-17). Kirjadele vastas ettevõtte 19.11.2026 (registreeritud KOTKASes numbriga DM-133800-13) ja 06.02.2026 (registreeritud KOTKASes numbritega DM-133800-19 ja DM-133800-20). Seisukohti kirjeldatud peatükis 3.4.1.2..

OÜ Rail Baltic Estonia saatis 10.12.2025 arvamuse taotluse kohta (registreeritud KOTKASes: 11.11.2025 numbriga DM-133800-15). Ettevõtte saatis selgituse 06.02.2026 (registreeritud KOTKASes numbriga DM-133800-20). Peatükis 3.4.1.3. seisukohad kirjeldatud.

2.2.2. Loa eelnõude avalikustamine

Loa andja teavitas 11.02.2026 loa andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuse/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 4; registreeritud KOTKASes numbriga DM-133800-21).

Keskkonnaamet tegi eelnõude avalikustamisel ettepaneku, et avalikku arutelu ei korraldata, kui menetlusosalised ei ole ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtajaks esitanud selle suhtes vastuväiteid (HMS § 50 lg 2 p 1, lg 3).

Transpordiamet esitas 23.02.2025 eelnõude osas ettepaneku (vt p 3.4.2.1. all). Keskkonnaamet edastas 25.02.2026 laekunud arvamuse ettevõttele, millele ettevõtte vastas 26.02.2026 (registreeritud KOTKASes numbriga DM-133800-24).

2.3. Kehtivad keskkonnakaitseload

Ettevõtte omab keskkonnaluba nr KMIN-098 maavara kaevandamiseks ja kahte välisõhusaasteluba nr L.ÕV/323971 ning L.ÕV/327779.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Ettevõtte vee erikasutus on seotud Rail Balticu raudteetrassi rajamisega. Kavandatava tegevuse mõju on hinnatud Ülemiste-Kangru KMH-s ning Soodevahe-Muuga KMH-s. Seega puudub taotletava tegevuse puhul vajadus eelhinnangu andmiseks või keskkonnamõjude hindamise algatamiseks, sest keskkonnamõjude hindamine on läbiviidud.

3.2. Kaalutlused loa andmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse

eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13).

Keskkonnaluba vee erikasutuseks on tähtajatu, välja arvatud juhul, kui vee erikasutus on ühekordne või põhjavett võetakse kinnitatud põhjaveevarust (VeeS § 189 lg 1). **Ettevõtte taotleb keskkonnaluba tähtajaliselt, kehtivusega kuni 31.11.2028, seega annab Keskkonnaamet keskkonnaloa kehtivusega kuni 31.11.2028.**

3.2.1. Vee erikasutus

3.2.1.1. Lubatav tegevus

Keskkonnaluba on vajalik kui juhitakse ümber põhjavett (VeeS § 187 p 12). Keskkonnaluba ei ole vajalik põhjavee ärajuhtimiseks: kõrge põhjavee tasemega või liigniiskelt alalt õiguspäraselt ehitatud ehitise toimimiseks ja kaitseks; ehitise ehitamiseks, kui põhjavett juhitakse ümber maapinnalähedasest põhjaveekihi, mis ei asu kehtestatud põhjaveevaruga alal või joogiveehaarde toitealal; ehitise ehitamiseks, kui põhjavett juhitakse ümber maapinnalähedasest põhjaveekihi alla kuue kuu ja kõige rohkem 1000 kuupmeetrit ööpäevas (VeeS § 188 lg 1 p 2, 10 ja 11).

Taotletav tegevus on seotud Rail Baltica põhitrassi ja sellega seotud rajatiste ehitustöödega, vee ärajuhtimisega rajatiste kaevikutest ning raudteesüvendist, Rae vallas lõigul Ülemiste–Kangru (piketaažil 4+800 kuni 6+600). Paralleelselt põhitrassi ehitusega rajatakse ka Soodevahe tunnel, mis tagab edaspidi ligipääsu Muuga suunal (lõik Soodevahe–Muuga). Soodevahe sõlmjaamast kuni Tallinna ringtee viaduktini (lõigul 8+800 kuni 11+800, joonis 1) kulgeb trassilõik allpool põhjaveetasel 2,65 km pikkuselt, olles maapinnast ja põhjaveetasemest maksimaalselt 10,8 m sügavamal. Süvendi keskpaika rajatakse 1520 mm rööpmelaiusega raudtee alt kulgev 450 m pikkune Soodevahe tunnel.

Soodevahe-Muuga KMH (lk 203) järgi on geotehniliste uuringute raames mõõdetud pinnakattes asuva põhjavee sügavus 0-4,1 m. Riikliku geoloogilise kaardistamise andmetel on aluspõhjalise põhjavee (maapinnalt esimese aluspõhjalise põhjavee) sügavus maapinnalt 1 kuni 5 m. Vihmaperioodil võib savikama pinnasega aladel vesi tõusta maapinna tasemele ja püsida seal kuu aega.

Ärajuhitava vee koguse on kuni 4 000 m³/ööpäevas, kuni 360 000 m³/kvartalis ning kuni 1 440 000 m³/aastas, seega on keskkonnaluba vajalik.

3.2.1.2. Nõuded vee erikasutusele

3.2.1.2.1. Nõuded põhjavee võtmisele ja veemajanduskava rakendamisele

Ettevõtte taotletav tegevus on seotud pindmise põhjavee ärajuhtimisega ehitustegevuse seondult. Süvenditest ja tunneli kaevikust ära suunatav vesi juhitakse põhitrassi

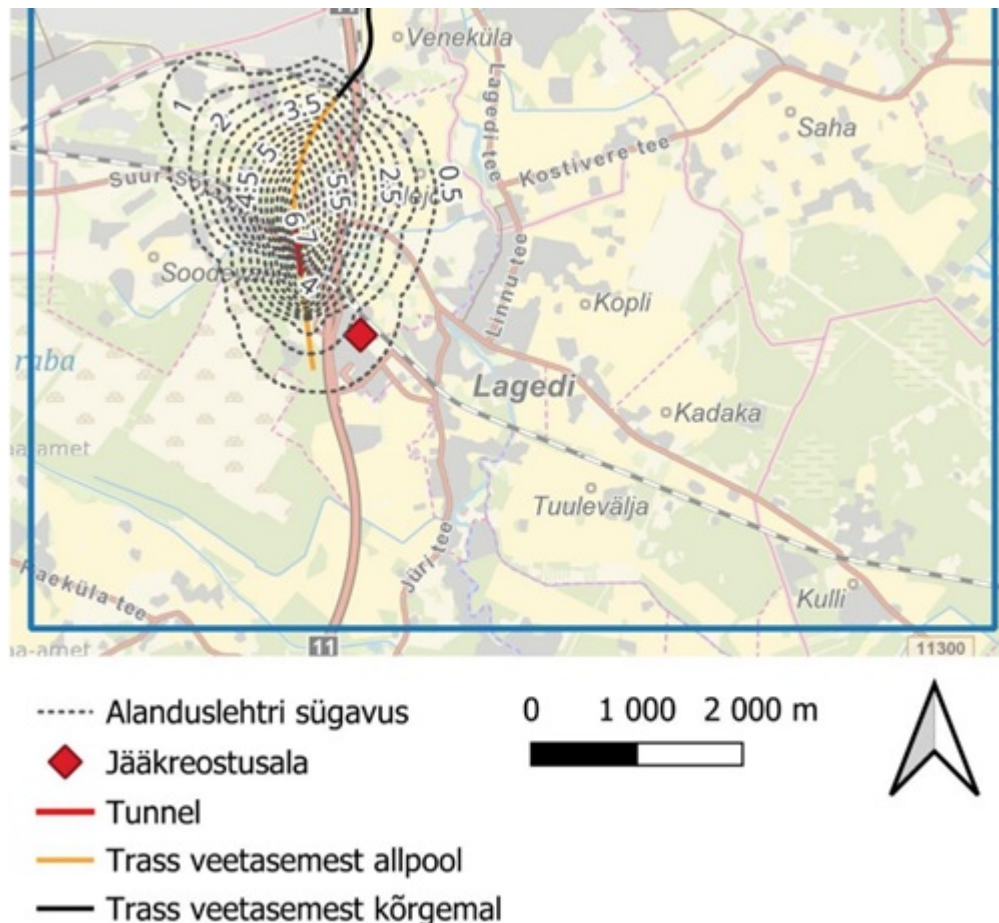
külgkraavidesse või ajutistesse kraavidesse, mis on ühendatud Soodevahe peakraaviga, seega on ärajuhitava vee suublaks Soodevahe peakraav (VEE1092700) ning ärajuhitava vee kogus on kuni kuni 4 000 m³/ööpäevas. Vee väljapumpamiseks süvendite kaevikutest kasutatakse veepumpasid, võimsusega kuni 400 m³/h.

Maa-ameti 1:50 000 geoloogilise baaskaardi ja KMH aruande kohaselt on kavandatava tegevuse alal põhjavesi kaitsmata ja nõrgalt kaitstud maapinnalt lähtuva punkt- või hajureostuse suhtes ning pinnakate õhuke.^[1] Piirkonnas levinud maapinnalt esimeseks põhjaveekogumiks Siluri-Ordoviitsiumi (S-O) veekompleks.

Vee kaitse ja kasutamise abinõude planeerimiseks koostatakse iga vesikonna kohta veemajanduskava (edaspidi *VMK*) ning nende juurde meetmeprogramm, mille põhieesmärgiks on kõigi vete hea ökoloogilise ja keemilise seisundi saavutamine või säilitamine. Meetmeprogramm sisaldab vee kasutamise ja kaitse meetmeid, mille elluviimine aitab saavutada veepoliitika raamdirektiivis sätestatud põhieesmärki.

Ettevõtte kavandatav tegevus on seotud Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogumiga. Nimetatud veekogumile ei ole kehtivas Lääne-Eesti veemajanduskava meetmeprogrammis meetmeid ette nähtud.^[2] 2024. aasta hinnangu kohaselt on Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogumi koguseline ja keemiline seisund hea.^[3]

Soodevahe-Muuga KMH-s ja eksperthinnangus on leitud, et kavandatava tegevuse puhul tekib põhjavee alanduslehter (vt joonis 1), aga tegevusel puudub mõju Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogumi koguselisele ja keemilisele seisundile. Eksperthinnangus on toodud, et: „Väljajuhitava vee kogus on suurusjärke väiksem kui põhjaveekogumi looduslik ressurss ning põhjaveekogumil on antud piirkonnas vähe suuri tarbijaid./.../ Põhjavees veetaseme alanemise tõttu toimuvad keemilised muutused ei mõjuta põhjavee keemilist seisundit negatiivselt.“

Joonis 1. Põhjaveetaseme alanduslehter (allikas eksperthinnang, joonis 10).

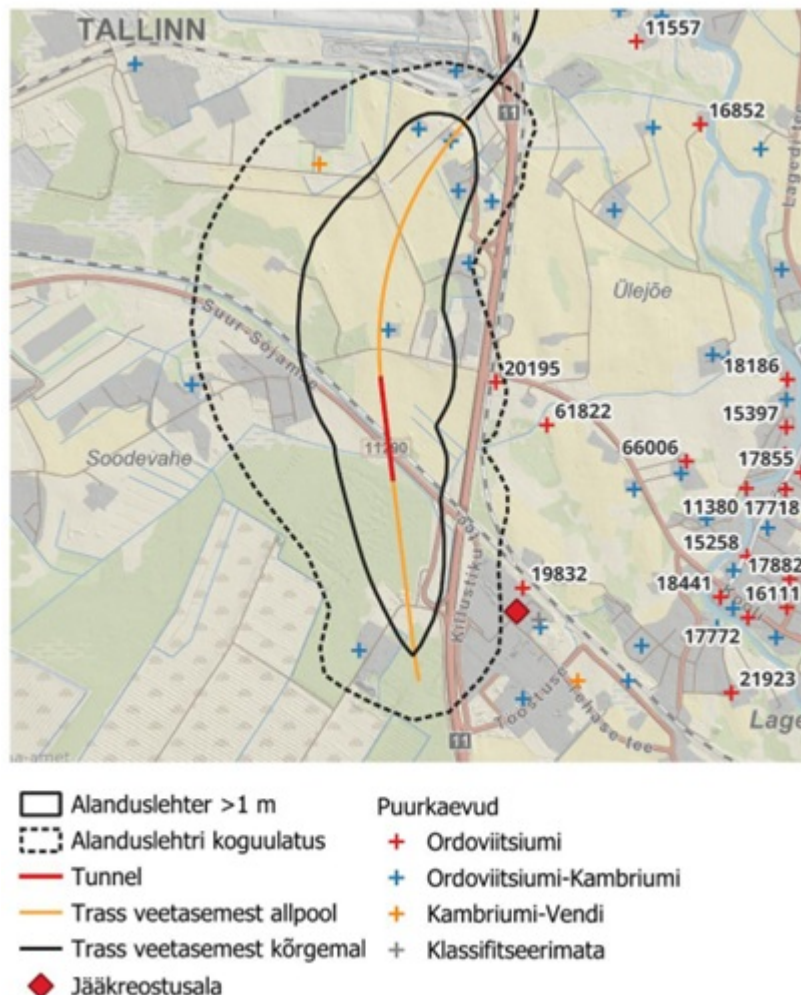
Ekspert hinnangu kohaselt võib süvendi lähiümbruses põhjavee hāgusus suurenda süviku rajamise tulemusena, kuna maapinna vibratsioon võib lubjakivilasundist pudedamaid setteid lahti raputada. Selline põhjavee hāguseks muutumine on lühiajaline ning võib esineda Ordoviitsiumi lubjakivisid avavates kaevudes. Sügavamates veekihtides taolist mõju ei esine.

Lisaks tuuakse ekspert hinnangus välja, et põhjaveetaseme alandamine võib süvendi alanduslehtri piires kaasa tuua Siluri-Ordoviitsiumi veekompleksi põhjavee keemilise koostise muutumise peamiselt sulfaatide, kaltsiumi, magneesiumi ja üldise mineraalsuse tõusu arvel. Põhjaveetaseme alanemisel suureneb vaba hapniku juurdepääs seni vee all olnud kivimikihtidele ning aeratsiooni tõttu intensiivistub lubjakivides sisalduva püriidi oksüdatsioon. Selle tulemusena muutub vesi sulfaatide- ja rauarikkamaks. Intensiivistunud karbonaatkivimite leostumise tulemusel tõuseb ka kaltsiumi ja magneesiumi sisaldus vees ning suureneb vee karedus. Nimetatud komponentide kontsentratsiooni tõus ei mõjuta põhjavee sobivust joogiveeks. Alanduslehtri piires on põhjavee liikumissuund üldiselt süvendi suunas ning seega voolab keemiliselt mõjutatud vesi süvenditesse, kust see juhitakse edasi kraavidesse.

Ekspert hinnangu alusel ei toetu trassilõigu piirkonnas suuremad veehaarded Kvaternaari ja Ordoviitsiumi veekompleksidele, vaid sügavamal lasuvate Ordoviitsiumi-Kambriumi ja Kambriumi-Vendi liivakivides leiduvatele põhjaveekompleksidele, mis ei ole planeeritud ehitustegevuse poolt olulisel määral mõjutatud. Kvaternaari ja Ordoviitsiumi veekompleksist saavad vee üksikmajapidamiste salvkaevud ja madalad, kuni 20 m sügavused puurkaevud.

Eksperthinnangus tuuakse välja, et Soodevahe tunneli alanduslehtri piiresse jääb 10 puurkaevu (vt joonis 2), millest enam kui poolte puhul jääb modelleeritud põhjaveetaseme alandus väiksemaks kui 1 m, mida hinnatakse põhjaveetaseme loodusliku kõikumise valguses olulise mõju piiriks. Olulise mõju raadiusesse jäänud puurkaevud toituvad kõik Ordoviitsiumi-Kambriumi või Kambriumi-Vendi põhjaveekompleksist, mis ei ole süvendite rajamisest oluliselt mõjutatud. Soodevahe tunneli põhjaveetaseme alanduslehtri olulise mõju piiresse jäävad Veneküla Maripuu (katastritunnus 65301:001:5020), Aaviku (65301:011:0015), Uuesauna (65301:011:0158) ja Liiva (65301:011:0600) kinnistud, millel ei ole Eesti Looduse Infosüsteemis märgitud puurkaeve ning kus on võimalik, et veevarustus on lahendatud salvkaevude või registriväliste puurkaevudega, mis võivad olla süvendite rajamisest mõjutatud.

Taotlusmaterjalide alusel kavandab ettevõtte seirata alanduse mõju kolme kaevu abil. Aaviku kinnistu kasutab ühistu puurkaevu, mis asub Rangu kinnistul. Keskkonnaamet leiab, et põhjavee seire on vajalik ning lisab eksperthinnangus ja taotlusandmetes toodud kaevude seire keskkonnaloale.

Joonis 2. Alanduslehtri mõjualasse jäävad kaevud.

Lisaks on eksperthinnangus välja toodud, et Lagedi ABT jääkreostusala (JRA0000027) lähedal paiknevas Ordoviitsiumi veekompleksi avavas puurkaevus tuleb seirata samuti veetaset. Eksperthinnangus (lk 23) on selgitatud, et: „Alanduslehtrid võivad mõjutada reostuse levikut jääkreostusalalt kaugemale läbi kahe mehhanismi. Esimene neist on varasemalt veeküllastunud

pinnasekihtide (perioodiline) kuivamine, mis põhjustab hapniku ligipääsu reoainetele. Reoainete oksüdeerumisel võivad need olenevalt reoaine keemiast mobiilsemaks või vähem mobiilsemaks muutuda (viimane on tüüpiline paljude raskmetallide puhul) ning mõjutatud saab ka nende toksilisus. Teisalt põhjustab alanduslehtri teke põhjaveetaseme gradiendi ja seega ka põhjavee voolukiiruse suurenemist, mille tõttu võib reostunud pinnasest rohkem vett läbi filtreeruda ja suureneda mobiliseeritud reoaine koguhulk.“ Killustiku põik 11 kinnistul paiknev puurkaev katastri numbriga 19832, avab Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekihti.

Ettevõttel tuleb seirata kord kvartalis veetaset, pH-d, elektrijuhtivust, hägusust, heljumit, raua sisaldust, sulfaate ning naftasaadusi (süsivesinikud C10-C40) järgmistes kaevudes:

- 1) Maripuu puurkaev (X: 6586982, Y: 552000; katastritunnus 65301:001:5020);
- 2) Uesauna puurkaev (X: 6587428, Y: 552022; katastritunnus 65301:011:0158);
- 3) Liina salvkaev (X: 6587389, Y: 552085; katastritunnus 65301:011:0600);

Ning kord kvartalis veetaset järgmises kaevus:

- 4) Killustiku põik 11 puurkaev (katastri number 19832; X: 6585511, Y: 552339; katastritunnus 65301:003:0774).

Keskkonnaamet seab keskkonnaloaga tingimuse, et juhul, kui ehitustegevuse tõttu veetase joogiveekaevus alaneb ning vesi pole enam kättesaadav või kaevus veekvaliteet muutub ehitustegevuse tõttu joogikõlbmatuks, tuleb ettevõttel tagada 8 tunni jooksul puudutatud isikutele joogivesi.

Püsiva alanduse mõju korral otsitakse koostöös kaevu omaniku, ettevõtte, osaühing Rail Baltic Estonia, vee-ettevõtja ja Rae Vallavalitsusega sobivat pikaajalist lahendust joogivee tagamiseks puudutatud kinnistutel.

Eelnevast tulenevalt, määrab Keskkonnaamet keskkonnaloaga lubatava veevõtu koguseks veehaardetest kokku kuni 1 440 000 m³ aastas, 360 000 m³ kvartalis, 4 000 m³ ööpäevas, kehtivusega kuni 31.11.2028.

3.2.1.2.2. Nõuded vee suublasse juhtimisele ja veemajanduskava rakendamine

Süvendist ärajuhitav põhjavesi juhitakse Soodevahe peakraavi. Soodevahe peakraavi mööda liigub vesi ca 1,6 km kaugusel asuvasse Pirita jõkke (VEE1089200). Eksperthinnangu kohaselt, moodustab Soodevahe tunneli süvendist väljapumbatav vesi vaid mõne protsendi Pirita jõe vooluhulgast ja mõjutab seega selle seisundit vaid vähesel määral.

Eksperthinnangu kohaselt, mõjutab Rail Balticu trassi süvendite rajamine vee keemilisi omadusi sarnaselt lubjakivikarjäärade rajamisele. Lubjakivi väljamisest tulenev peamine saasteaine on tekkiv peenosis (lubjakivitolm ja väikesed tükid), mis heljumina veekeskkonda sattudes suurendavad vee hägusust. Ärajuhitava vee puhastamiseks kasutatakse settetiiki ning setteekraane. Vajadusel rajatakse ärajuhitava vee kraavidesse killustikpadjad voolukiiruse

aeglustamiseks ja sette kinnipüüdmiseks.

Soodevahe peakraav on VeeS mõistes veekogud (VeeS § 3 lg 1). Kõikide veekogude suhtes rakendatakse üldist pinnavee kaitse eesmärki, mille alusel tuleb tagada kõikide pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. Soodevahe peakraavi seisundi osas ei toimu pidevseiret veemajanduskavade raames.

Suublasse juhitud vesi peab vastama keskkonnaministri 08.11.2019 vastu võetud määruse nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) nõuetele.

Keskkonnatasude seaduse (edaspidi *KeTS*) kohaselt on ümberjuhitava vesi võrdsustatud karjääri- või kaevandusest ärajuhitava veega (*KeTS* § 10 lg 6). Vastavalt määruse nr 61 § 9 lg 1 ja 5 tohib kaevandus- ja karjäärivett suublasse juhtida, kui saasteainetajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000-9999 inimekvivalenti, v.a heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l. Kaevandus- ja karjääriveele tuleb loaga määrata vähemalt biokeemilise hapnikutarbe (edaspidi *BHT7*), keemilise hapnikutarbe (edaspidi *KHT*), pH ja heljumi sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saasteainetajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sõltuvalt karjäärast ärajuhitava vee päritolu ja riskihinnangu põhjal.

Määruse nr 61 § 11 lg 1 kohaselt peab suublasse juhitud vee ohtlike ainete sisaldus vastama määruse lisas 1 sätestatud piirväärtustele. Keskkonnaamet juhivad tähelepanu, et vastavalt VeeS § 125 lg 3 on prioriteetse ohtliku aine suublasse juhtimine keelatud, välja arvatud erandjuhtudel veeloa või kompleksloa alusel.

Eelnevast tulenevalt kehtestab Keskkonnaamet keskkonnaloaga seiratud saasteained ja nende piirväärtused järgnevalt: BHT7 15 mg/l, KHT 125 mg/l, heljum 40 mg/l, naftasaadused (süsivesinikud C10-C40) 1 mg/l, pH 6-9. Nimetatud näitajaid tuleb seirata sagedusega üks kord kvartalis. Kui selgub, et suublasse juhitud vesi ei vasta kehtestatud piirväärtustele või põhjustab negatiivseid tagajärgi suublas, tuleb kasutusele võtta täiendavad meetmed vee puhastamiseks ja nõuetele vastavuse tagamiseks.

Transpordiamet tõi oma seisukohtades välja, et maksimaalseks ehitustöödega seotud lisanduva vee vooluhulgaks Soodevahe peakraavi on ette nähtud kuni 50 l/s. Seega, on Soodevahe peakraavi lubatud vett juhtida kuni 50 l/s.

Soodevahe peakraavist liigub vesi Pirita jõkke, Pirita_4 veekogumisse (Pirita Vaskjalast suudmeni). Pirita jõgi Sae paisust suubumiseni merre kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimekirja^[4]. Pirita_4 veekogumi seisund on 2024. aasta koondhinnangu alusel halb ning hea seisund tuleb saavutada aastaks 2027. Taotluse alusel kavandatav tegevus ei tohi veekogumi seisundit halvendada ja hea seisundi saavutamist

takistada. Seetõttu lisab Keskkonnaamet keskkonnaloale täiendava nõude, et juhul kui väljalaskme kaudu Soode peakraavi juhitud vesi ei vasta nõuetele, tuleb proove võtta ka Pirita jõest, et selgitada välja ka võimalik mõju Pirita jõele.

Eelnevast tulenevalt seab Keskkonnaamet keskkonnaloaga seiratavad saasteained Pirita jões (X: 6586634, Y: 553472): BHT7, KHT, heljum, naftasaadused (süsivesinikud C10-C40), pH 6-9. Nimetatud näitajaid tuleb seirata Pirita jões kord kvartalis juhul, kui on selgunud, et Soodevahe peakraavi juhitud vesi ei vasta nõuetele.

3.2.1.2.3. Nõuded proovide võtmisele

VeeS § 243 lg 1 on sätestatud, et kui proove võetakse veeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas VeeS § 243 lg 5 alusel kehtestatud korra kohaselt, kasutama veeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat. Tulenevalt VeeS § 236 lg 2 on veeuuring VeeS tähenduses vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloa taotluse ja selle lisade kontrollimise, veeloa omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloga nõutava omaseire eesmärgil. Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega nr 53 „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“.

3.2.1.2.4. Veekasutuse keskkonnatasu deklareerimine ja aruandlus

Keskkonnatasu deklaratsiooni suhtes rakendatakse maksukorralduse seaduses maksudeklaratsiooni kohta sätestatud (KeTS § 33³ lg 2). KeTS § 33³ lg 1 järgi esitab ettevõtte keskkonnatasu deklaratsioonis keskkonnatasu arvutuse.

Ümberjuhitava vee erikasutusõiguse tasumäär sõltuvalt tegevuse olemuslikust sarnasusest vastava vee erikasutusliigiga võrdne vee erikasutusõiguse tasumääraga, mis on kehtestatud KeTS § 10 lg 4 p 9 või 10 sätestatud alam- ja ülemmäärast lähtuvalt (KeTS § 10 lg 6). Vee erikasutusliigi, mille tasumääraga võrdseks ümberjuhitava vee erikasutusõiguse tasumäär tunnistatakse, määrab olemasoleva teabe põhjal Keskkonnaamet. Ühe kuupmeetri veevõtu erikasutusõiguse tasumäär on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 17.11.2014 määruse nr 169 „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“ lisas. Lisaks erinevatele põhjaveekihtidele on eraldi välja toodud joogiks kasutatav mineraalvesi, ravivannimineraalvesi, karjäärdest väljapumbatav vesi ja kaevandustest väljapumbatav vesi. Arvestades asjaolu, et ettevõtte juhivad põhjavett ümber pindmisest põhjaveekihist, määrab Keskkonnaamet vee erikasutusõiguse tasumäära aluseks karjäärist väljapumbatava vee.

Ettevõttel tuleb iga kvartali kohta täita veekasutuse ja –saaste deklaratsioon. Keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse Keskkonnaametile hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Keskkonnaameti eelistus on saada deklaratsioone elektrooniliselt

Keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalset keskkonnakasutust pole toimunud. Keskkonnatasu tuleb maksta Maksu- ja Tolliameti poolt avatud ettemaksukontole kvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks. Ettemaksukontolt maha arvestamine toimub automaatselt kohustuse tähtaja saabudes. Keskkonnatasu deklaratsiooni aluseks olevad keskkonnaseire tulemused ja muud sellised seireandmed esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS vastavalt nõutule.

Ettevõtte on kohustatud vastavalt VeeS § 195 lg 1 esitama üks kord aastas keskkonnaloa veekasutuse aruande. Veekasutuse aruanne tuleb esitada vastavalt VeeS § 195 lg 2, 3 ning vastavalt keskkonnaministri 16.01.2020 vastu võetud määrusele nr 6 „Veekasutuse aruande täpsustatud andmekoosseis ja aruande esitamise kord“. Veekasutuse aruanne esitatakse keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

3.3. Loa andmisest keeldumise aluste hindamine

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine loa andmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, VeeS § 192).

3.4. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

3.4.1. Taotluse osas esitatud ettepanekud

3.4.1.1. Rae Vallavalitsus

Rae Vallavalitsus saatis taotluse kohta järgmised ettepanekud (vt p 2.2.1):

- 1) Menetlusse tuleb kaasata Peetri tegevuspiirkonna vee-ettevõtja Aktsiaselts ELVESO.
- 2) Juhul, kui ehitustegevuse tõttu veetase kaevudes alaneb ning vesi pole enam kättesaadav või kaevus veekvaliteet muutub ehitustegevuse tõttu joogikõlbmatuks, tuleb loa omanikul tagada 8 tunni jooksul puudutatud isikutele joogivesi. Loa omanikul tuleb taastada puudutatud kinnistuomanike joogi- ja tarbevee kättesaadavus, nt sügavamasse põhjaveekompleksi rajatud uue puurkaevu näol.

Keskkonnaamet arvestab Rae Vallavalitsuse ettepanekutega ning on menetlusse kaasanud vee-ettevõtja ning lisanud p 2 tingimuse loale.

3.4.1.2. Transpordiamet

Transpordiamet juhtis saadetud seisukohtades tähelepanu taotluses esinevatele puudustele ja küsimustele, mis puudutavad Soodevahe peakraavi vee juhtimist (vt p 2.2.1). Ettevõtte esitas selgitused ning täiendas taotlust vastavalt märkustele.

Keskkonnaamet võtab arvesse Transpordiameti märkuseid ning on seisukohal, et ettevõtte on tähelepanekutega arvestanud ja taotlust piisavalt täiendanud. Keskkonnaamet on loale lisanud nõude, et Soodevahe peakraavi on lubatud vett juhtida maksimaalselt 50 l/s.

3.4.1.3. OÜ Rail Baltic Estonia

OÜ Rail Baltic Estonia saatis Keskkonnaametile analüüsi tegevuspiirkonna vahetusse lähedusse jäävate kinnistute ja kaevude kohta. Ettevõtte esitas Keskkonnaametile selgituse, millest on lähtunud taotlusele lisatud seire lisamisel (vt p 2.2.1).

Keskkonnaamet lähtub põhjavee seire seadmisel Soodevahe-Muuga KMH-st ja eksperthinnangust (vt p 3.2.1.2.1.). Täiendava seire vajaduse seadmisel on võimalik keskkonnaluba muuta. Seire on indikatiivne ning annab ülevaate võimaliku alanduse mõju kujunemise osas piirkonnas. Mõju tekkimisel on loa omanikul kohustus kahju hüvitada.

3.4.2. Eelnõude osas esitatud ettepanekud

3.4.2.1. Transpordiamet

Transpordiameti tõi eelnõude osas välja, et ettevõtte peab arvestama Transpordiameti poolt esitatud ettepanekute ja järgmiste nõuetega:

- 1) Soodevahe peakraavi ehitusalalt juhitav ehitustööde aegne vooluhulk ei tohi ületada hinnangus (Harju5_Soodevahe_toimivuse_analuus_20260206.asice) ja keskkonnaloas kajastatud maksimaalset vooluhulka 0,05 m³/s (50 l/s).
- 2) Projekteeritava (II etapp) kraavi lõigu projektlahendus riigitee nr 11290 km 7,50-7,83 ja riigitee nr 11 km 4,04-4,30 kaitsevööndis tuleb esitada kooskõlastamiseks Transpordiametile ning lahenduses tuleb arvestada olemasoleva ja Rail Baltica arendustest lisanduva veekogustega, selliselt et on tagatud Soodevahe peakraavi ja truupide toimimine kuni Pirita jõeni. Enne vastava projektlahenduse Transpordiameti poolset kooskõlastust ei ole lubatud projekteerivat (II etapp) kraavi lahendust Nigula kinnistul (tunnus: 65301:001:4859) realiseerima asuda.
- 3) Vee juhtimisel kraavidesse tuleb arvestada ka hetke tingimustega (sh lumesulavesi, sademete hulk), mis võivad tekitada täiendavaid suuremaid vooluhulkasid kraavides ning seega tekitada kahjustusi riigiteede rajatistele ja konstruktsioonidele.
- 4) Ohu korral riigiteede rajatistele (sh kraavid, truubid, tee konstruktsioon (k.a truupide läbilaskevõime ammendumine)) tuleb keskkonnaloa omanikul (Aktsiaselts TREF Nord) reageerida koheselt ning peatada pumpamine ja lisanduvate vooluhulkade juhtimine kraavidesse/truupidesse ja likvideerida tekkinud kahjustused riigiteede maaüksustel.
- 5) Riigiteede konstruktsioonidele tekkivast ohust (sh kraavid, truubid (k.a truupide läbilaskevõime ammendumine)) või kahjustusest tuleb koheselt teavitada Transpordiameti teehoolde lepingupartnerit. Kontaktid vastavalt piirkonnale: Ida-Harju, ETK Teed OÜ, tel 5048323, idaharju@eteed.ee, www.eteed.ee
- 6) Vajadusel tuleb ette näha vee juhtimisel olemasolevatesse kraavitussüsteemidesse enne ehitust või ehituse ajal täiendavalt puhastada kraavide/truupide süsteemid. Kindlasti tuleb arvestada, et kraavituse ja vee ligidal ei tohi masinaid tankida ega pesta (k.a segumasinaid).
- 7) Ehitustööde ajal ning pumpamistööde ja vee juhtimise ajal tuleb tagada eesvoolu järjepidev toimimine kuni Pirita jõeni ning vajadusel eesvoolud täiendavalt korrastada ja igasugused takistused eemaldada sealhulgas taimestiku eemaldamine, samuti eesvoolust ja

kuivenduskraavist voolutakistuse, risu ning vajadusel sette eemaldamine.

8) Riigitee ja selle rajatiste kahjustamine on keelatud.

9) EhS § 70 lg 2 p 1 kohaselt ei tohi ehitus- ega muu tegevus kaitsevööndis ohustada riigiteed ega selle korrakohast kasutamist. Keskkonnaloa nr KL-525879 ette nähtud pumpamistöödega ning vee juhtimisega ei tohi riigitee püsivust ohustada, seada takistusi liiklusele, tee ja teerajatiste teehoiule (korrashoiule) või sademe- ja pinnasevete äravoolamisele riigitee transpordimaalt ja kaitsevööndist.

10) Juhul kui tööde tegemine võib riigiteel liiklejaid ohustada mistahes viisil, tuleb ohutuse tagamisel lähtuda liiklusseaduse § 7¹ lõike 4 alusel kehtestatud majandus- ja taristuministri 13.07.2018 määrusest nr 43 „Nõuded ajutisele liikluskorraldusele“. Riigiteel liikluskorralduse ajutiseks muutmiseks on vajalik liikluskorralduse projekt, millele on saadud tee omaniku nõusolek.

11) Riigitee ja selle rajatiste kahjustamine on keelatud; ehitustehnikaga manööverdamine riigiteel ja riigitee mulde nõlvadel ei ole lubatud. Materjalide veod korraldada olemasolevate juurdepääsuteede kaudu.

12) Tuleb vältida pinnase (muda, kruus jms) kandumist riigiteele. Vajadusel näha ette vastavaid leevendavaid meetmeid, näiteks sõidukite puhastamine enne riigiteele sõitmist.

13) Töövõtjal näha ette rikutud maa-ala korrastamine ning kahjustatud teerajatiste taastamine. Järelevalvet esitatud nõuete täitmise üle riigitee kaitsevööndi ulatuses teostab Transpordiamet ehitusseadustikus kehtestatud korras.

Ettevõtte saatis selgituse, et on nõus Transpordiameti esitatud nõuetega, välja arvatud p 2 osas, selgitades, et sõlmitud leping OÜ-ga Rail Baltic Estonia, antud punkti ei hõlma ning ettevõtte on esitanud nõude OÜ-le Rail Baltic Estonia edasiseks käsitlemiseks.

Keskkonnaamet lisab keskkonnaloale Transpordiameti poolt esitatud nõuded, va arvatud p 2 (loa vorm V16 p 6 ja 7).

Keskkonnaamet toob välja, et ettevõtte ei tohi oma tegevuse või tegevusetusega põhjustada: üleujutust; kaldakindlustuse, tammi, paisu ega muu rajatise purunemist; pinnase olulist erosiooni ega maalihet; maa sihipärast kasutamist takistavat liigniiskust (VeeS § 117 lg 1). Veekasutaja peab võtma meetmed, millega vähendada või vältida tegevuse mõju pinnaveekogumile, põhjaveekogumile või isiku varale (VeeS § 117 lg 2).

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Loaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda loale. Olulisemad keskkonnavalised kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis "[Loa omaja meelepea](#)".

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule

halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

[1] <https://xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/geoloogia50k>

[2] <https://envir.ee/veemajanduskavad-2022-2027-eelnou#veemajanduskavade-do>

[3] https://keskkonnaportaal.ee/sites/default/files/2025-09/2024_P%C3%B5hjaveekogumite%20ja%20nitraaditundliku%20ala%20p%C3%B5hjavee%20seire%20aruanne

[4] <https://www.riigiteataja.ee/akt/898474?leiaKehtiv>.

(allkirjastatud digitaalselt)

Karina Laasik
juhtivspetsialist
veeosakond

Lisa: Keskkonnaluba

Egle Avi
vanemspetsialist
veeosakond